

ผลการนำบัดกลุ่มเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจคือพฤติกรรมการรับประทานยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ
ในผู้ติดเชื้อเอชไอวี/ เอดส์

เพ็ญศรี จิตรัตน์

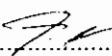
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

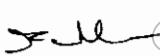
กรกฎาคม 2553

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ เพ็ญศรี จิตรักษ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา ได้

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

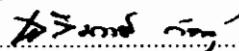
.....

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิชาทิพย์)

.....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ ฉายวิมล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

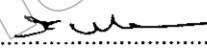
.....

ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมวงศ์ วันสนธิ)

.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิชาทิพย์)

.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ ฉายวิมล)

.....

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนัดดา แนบเกยร)

คณะกรรมการศาสตร์อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการให้คำปรึกษา ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิก)

วันที่ ๒๓ เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๓

ประกาศคุณภาพ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาให้กำปรึกษาและช่วยแนะนำแก่ไขข้อบกพร่องค้างๆ อย่างดีเยี่ยมจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรินทร์ สุทธิชาทิพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระพินทร์ ฉายวิมล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวางในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ จึงขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิ แพทย์หญิงนภา สถาไชย ดร.เพญนา กุลนาคต และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมโภชน์ อเนกสุข ที่ได้ให้ความกรุณาและอนุเคราะห์ในการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าทุกท่านที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ นายแพทย์สันนิท์ สังข์ภาณุ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแกลง คุณพะเยาว์ กลวยไม้ หัวหน้าฝ่ายการพยาบาล คุณพัชรินทร์ สุวรรณประสิทธิ์ หัวหน้างานผู้ป่วยนอก รวมถึงผู้มารับบริการคลินิกรับยาด้านไวรัสเอดส์ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดาและครอบครัวที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือสนับสนุนในทุกๆ ล่วงด้วยดีเสมอมาโดยเฉพาะกำลังใจที่ดีเยี่ยมจาก พันตำรวจโทสุรพล จิตรกษ์ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี ประโยชน์ทั้งหลายที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่บุพการี ผู้มีพระคุณ และอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประจำสาขาวิชาความรู้ทั้งหมดดีดี จนปัจจุบัน

เพญศรี จิตรกษ์

46922664: สาขาวิชา: จิตวิทยาการให้คำปรึกษา; วท.ม. (จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)

คำสำคัญ: การบำบัดกลุ่มเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ/ พฤติกรรมการรับประทานยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ/ ผู้ดีดเชื้อเอชไอวี

พีญศรี จิตรักษ์: ผลการบำบัดกลุ่มเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อพฤติกรรมการรับประทานยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอในผู้ดีดเชื้อเอชไอวี/ เอดส์ (THE EFFECTS OF MOTIVATIONAL ENHANCEMENT THERAPY ON ADHERENCE TO ANTIRETROVIRAL AMONG HIV INFECTION/ AIDS PATIENTS) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: สุรินทร์ สุทธิชาทิพย์, Ed.D, ระพินทร์ ฉายวนิด, ค.ค. 141 หน้า. ปี พ.ศ. 2553.

การศึกษารั้งนี้เป็นการศึกษาทดลองของการบำบัดกลุ่มเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจต่อพฤติกรรมการรับประทานยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ดีดเชื้อเอชไอวี/ เอดส์ ที่รับประทานยาต้านไวรัสเอดส์ โรงพยาบาลแกลง จังหวัดระยอง จำนวน 16 คน ผู้วิจัยใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งประชากรเข้ากลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ได้รับการบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ แดกกลุ่มควบคุมที่ได้รับการคุ้มครอง กลุ่มละ 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองคือ โปรแกรมการบำบัดกลุ่มเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ ระยะเวลาทดลอง 4 สัปดาห์ โดยกลุ่มทดลองเข้าโปรแกรมการบำบัดจำนวน 6 ครั้ง สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาทีและประเมินผลเมื่อสิ้นสุดสัปดาห์ที่ 4 เก็บข้อมูล 2 ครั้ง คือ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการรับประทานยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ สถิติที่ใช้คร่าวๆ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Mann Whitney และวิเคราะห์ออกสัน

ผลการวิจัยพบว่า คะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาต้านไวรัสอย่างสม่ำเสมอ ในกลุ่มทดลอง ในระยะหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

46922664: MAJOR: COUNSELING PSYCHOLOGY; M.Sc.
(COUNSELING PSYCHOLOGY)

KEYWORDS: MOTIVATIONAL ENHANCEMENT THERAPY/ ADHERENCE TO
ANTIRETROVIRAL/ HIV INFECTION (AIDS PATIENS)

PENSRI CHITRUK: THE EFFECTS OF MOTIVATIONAL ENHANCEMENT
THERAPY ON ADHERENCE TO ANTIRETROVIRAL AMONG HIV INFECTION/ AIDS
PATIENTS. ADVISORY COMMITTEE: SURIN SUTHITHATIP, Ed.D., RAPIN
CHAYVIMOL, Ph.D. 141 P. 2010.

The purpose of this research was to study the effects of motivational enhancement therapy on adherence to antiretroviral among HIV infection/ AIDS patients. The sample consisted of 16 HIV patients who used antiretroviral drugs. The sample was randomly assigned into 2 groups; the motivational enhancement therapy program and the control group, with 8 in each. The interventions were administered to the experimental group for 6 sessions, two sessions/ week. Each session lasted sixty minutes. Data collection was carried out twice, before and after the intervention over a four week period. Simplified Medication Adherence Questionare (SMAQ) was used to assess medication adherance. The data was analyzed for average score, standard deviation and determined statistical difference by the Man-Whitney U test and The Wilcoxon signed-rank test.

The results found that the adherence to antiretroviral in the experimental group were significant higher at the post-test phase than pre-test phase and higher than the control group at significant level .05.

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	๑
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๑
สารบัญ.....	๓
สารบัญตาราง.....	๗
สารบัญภาพ	๗
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
สมมติฐานของการวิจัย.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
ขอบเขตของการวิจัย	8
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
โรคเอดส์	11
การรักษาด้วยยาต้านไวรัสเอดส์.....	21
การรับประทานยาต้านไวรัสเอดส์อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ	32
แนวคิดทฤษฎีแรงจูงใจ	43
การนำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ	49
ทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ	64
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	67
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	68
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	68
การดำเนินการทดลอง	71
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	74

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่	
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	76
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	84
ความนุ่งหมายของการวิจัย	84
สมมติฐานของการวิจัย.....	84
สรุปผลการวิจัย	84
อภิปรายผล.....	85
ข้อเสนอแนะ	92
บรรณานุกรม	93
ภาคผนวก.....	101
ภาคผนวก ก	102
ภาคผนวก ข	106
ภาคผนวก ค	109
ภาคผนวก ง	131
ประวัติย่อของผู้วิจัย	141

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงค่า Odd Ratio ของแบบประเมินพฤติกรรมความสำมั่นเสมอในการรับประทานยาด้านไวรัสโซเดียม.....	69
2 คะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัสอย่างสมมั่นเสมอ คะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในระดับก่อนการทดลอง และระดับหลังการทดลอง ของผู้ติดเชื้อเอช ไอวี/ เอดส์ ก่อนทดลอง และกลุ่มควบคุม 3 การจัดอันดับคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัสอย่างสมมั่นเสมอ แยกตามกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง	77
4 ตารางจัดอันดับคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัสอย่างสมมั่นเสมอ แยกตามกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม หลังการทดลอง.....	78
5 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัสอย่างสมมั่นเสมอ ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	79
6 ลำดับที่ของผลต่างของคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัสอย่างสมมั่นเสมอ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ของกลุ่มที่ได้รับการบำบัดเพื่อเสริมสร้าง แรงจูงใจ.....	80
7 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัสอย่างสมมั่นเสมอ ของผู้ติดเชื้อเอช ไอวี/ เอดส์ ก่อนทดลอง ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง	81
8 ลำดับที่ของผลต่างของคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัสอย่างสมมั่นเสมอ ก่อนการทดลอง และหลังการทดลอง ของกลุ่มควบคุม	82
9 เปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัสอย่างสมมั่นเสมอของ ผู้ติดเชื้อเอช ไอวี/ เอดส์ ก่อนทดลอง และหลังการทดลอง.....	82
10 แสดงผลคะแนนแบบสอบถามของผู้ติดเชื้อเอช ไอวี/ เอดส์ 50 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง	132
11 แสดงผลทดสอบความแตกต่างคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัส อย่างสมมั่นเสมอระหว่าง กลุ่มที่ได้รับการบำบัดเพื่อเสริมสร้างแรงจูงใจ และกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ Mann Whitney	136
12 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัส อย่างสมมั่นเสมอภายในกลุ่มทดลองโดย ใช้การทดสอบ Wilcoxon	137

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่

13 แสดงผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนพฤติกรรมการรับประทานยาด้านไวรัส อย่างสม่ำเสมอภายในกลุ่มควบคุม โดยการใช้การทดสอบวิลคีอกสัน	หน้า 138
14 แสดงค่าคะแนนของกลุ่นทดลอง ก่อนและหลังให้การบำบัดกลุ่มเพื่อเสริมสร้าง แรงจูงใจ.....	139
15 แสดงค่าคะแนนของกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง	139
16 แสดงตัวอย่างการคิดคะแนนของกลุ่มควบคุมคนที่ 1 ก่อนการทดลอง.....	140

สารบัญภาพ

ภาพที่

1 ครอบแนวคิดในการวิจัย.....	หน้า 7
2 ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความสนใจในการรับประทานยาต้านไวรัสเอดส์	38
3 องค์ประกอบของแรงจูงใจและระบบการรู้สึก.....	45
4 รูปแบบการวิจัย.....	72